

ΣΠΟΥΔΗ ΣΤΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Q

Ενότητα 2: Οι σύγχρονες τάσεις στην έρευνα

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

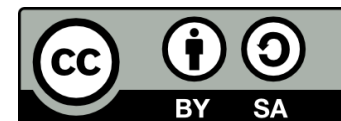

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι σύγχρονες τάσεις στην έρευνα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Επισκόπηση

- Η κυρίαρχη σήμερα θεωρία είναι εκείνη των Δύο Πηγών.
- Ωστόσο έχουν προταθεί διάφορες εναλλακτικές προς αυτήν .
- Μία μεγαλύτερη αμφισβήτηση για την Πηγή των Λογίων.
- Θεωρίες πολλαπλών πηγών – κυρίως στον γαλλόφωνο χώρο (Μ.-É. Boismard).
- Ιδιαίτερα σύνθετες θεωρίες -> προτίμηση για απλούστερες λύσεις.
- Οι κυρίαρχες εναλλακτικές – αναζήτηση μίας άμεσης εξάρτησης των ευαγγελίων μεταξύ τους .

Προς μία «απλούστερη» λύση;

- Η μελέτη του συνοπτικού προβλήματος μέρος ενός μεγαλύτερου ερευνητικού έργου: ιστορικός Ιησούς, προφορική παράδοση για τον Ιησού, τοπικές παραδόσεις, πρώτα γραπτά κείμενα, χειρόγραφη παράδοση.
- Στην πραγματικότητα όλες οι θεωρίες προϋποθέτουν περισσότερες από μία πηγές.
- Πώς αξιοποιεί ο κάθε ευαγγελιστής αυτές τις πηγές;
- Είχε ο καθένας πρόσβαση στο ίδιο αντίγραφο των πηγών του (π.χ. Μκ);
- Η απλότητα δεν μπορεί να είναι κριτήριο βεβαιότητας.

Οι βασικές εναλλακτικές στη θεωρία των Δύο Πηγών

- Θεωρίες Griesbach και Farrer.
- Βασικό επιχείρημα – οι «ελάσσονες» συμφωνίες -> όπου ο Μτ και Λκ συμφωνούν μεταξύ τους κι απομακρύνονται από τον Μκ (όχι όμως όπου ακολουθούν τον Μκ!).
  - Συντακτική παρέμβαση των ευαγγελιστών;
  - Φθορά της χειρόγραφης παράδοσης;
  - Ύπαρξη μίας άλλης παράδοσης που γνωρίζουν Μτ και Λκ;
- Οι «μείζονες» συμφωνίες-> ο Μκ συμφωνεί με την Q (π.χ. η ιστορία των πειρασμών).

Πολλαπλές πηγές και Griesbach

Η λύση των πολλαπλών πηγών (I)

- Αμφισβήτηση της Q ως υποθετικής πηγής:
  - Ωστόσο προϋποθέτει μία σειρά άλλων «χαμένων» σήμερα πηγών / παραδόσεων π.χ. η παραβολή του χαμένου προβάτου (Λκ / Μτ), η παραβολή του δείπνου (Λκ / Μτ) και μέρη του εσχατολογικού λόγου.
- Η πατερική μαρτυρία για τη σειρά των ευαγγελίων: προωθεί κυρίως την λύση Αυγουστίνου: Μτ – Μκ – Λκ .
  - Από πού αντλούν οι Πατέρες τις πληροφορίες τους – Παπίας;

Η λύση των πολλαπλών πηγών (II)

- Η σειρά : ο Μκ συμφωνεί άλλοτε με τον Μτ κι άλλοτε με τον Μκ στην χρονική διαδοχή των γεγονότων.
  - Δε διαφωνούν μεταξύ τους όπου Μτ-Μκ-Λκ περιγράφουν τα ίδια γεγονότα.
  - Ωστόσο ανοικτό στην έρευνα το πρόβλημα της συμφωνίας Μκ με έναν από τους δύο άλλους συνοπτικούς και της συμφωνίας Μτ και Λκ χωρίς ταυτόχρονη συμφωνία με τον Μκ.
- Ο Μκ σύνοψη των Λκ και Μτ;
  - Οι Μτ και Λκ συμφωνούν στην «τριπλή παράδοση».
  - Οι Μτ και Λκ συμφωνούν συχνά στη «διπλή παράδοση» -> γιατί ο Μκ δεν την λαμβάνει υπόψη;
    - Ζήτημα χρονικής σειράς;
    - Αντιγράφει έναν κάθε φορά;
    - Το παράδειγμα των άλλων αρχαίων πηγών.

Η λύση των πολλαπλών πηγών (III)

- Περικοπές όπου Μκ και Q διασώζουν τα ίδια γεγονότα και λόγια:
  - Ο Λκ αντιγράφει την Q.
  - Ο Μτ αντιγράφει Μκ + Q.
  - Στη θεωρία Griesbach:
    - Γιατί ο Μκ δεν λαμβάνει υπόψη την Q;
  - Γιατί ωστόσο Μτ και Λκ διαφοροποιούνται όπου ακολουθούν την Q; Συντακτική παρέμβαση;

Δευτερο-Μάρκος και Πρωτο-Μάρκος

- Μτ και Λκ δεν είχαν πρόσβαση στο ίδιο κείμενο του Μκ με αυτό που έχουμε σήμερα – «δευτερο-Μάρκος» / «πρωτο-Μάρκος»;
- Οι μείζονες συμφωνίες από επεξεργασία του Μκ;
- Το Μυστικό κατά Μάρκον.
- Οι δύο συνοπτικοί είχαν πρόσβαση στην ίδια εκδοχή του Μκ;

Q και Farrer

Η πηγή των Λογίων ως λύση (I)

- Ένα γραπτό κείμενο; (στα ελληνικά;)
- Μία ξεχωριστή θεολογία;
- Διαφορετικά στρώματα μέσα στην ίδια πηγή;

Η πηγή των Λογίων ως λύση (II)

- Η σειρά της αφήγησης.
  - Ο Λκ αντιμετωπίζει με τον ίδιο τρόπο Μκ και Q.
  - Ο Μτ αλλάζει τη σειρά της Q οργανώνοντας το υλικό του σε μεγάλες ενότητες.
- Οι συντακτικές παρεμβάσεις του Μτ στον Μκ.
  - Τις γνωρίζει ο Λκ;
- Ποιος από τους δύο ευαγγελιστές ακολουθεί πιστά την Q;

Συνοψίζοντας

- Σήμερα περισσότερο κριτική προσέγγιση της θεωρίας των Δύο Πηγών.
- Συνειδητοποίηση και ανάδειξη των βασικών προβλημάτων της κάθε λύσης.
- Προσπάθεια ένταξης των συγγραφέων μέσα στην ιστορική τους συνάφεια.

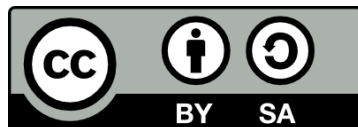
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Σπουδή στη Συνοπτική Παράδοση και στην Q. Οι σύγχρονες τάσεις στην έρευνα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS361/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

